„GAZETA“ iese în fie-care ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 cor.. pe sése luni 12 cor.. pe trei luni 6 cor. N-rii de Duminecă 2 cor pe an.

Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe sése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de Duminecă 8 fr. pe an

Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brasov *Administrațiunea*, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe sése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe sése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVI.

REDACȚIUNEA, Administrațiunea și Tipografia *Brașov, piața mare nr. 30.*

Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimit.

INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele BIROURI de ANUNȚURI: In Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner,, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Rrzsébet-körut).

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 bani

Nr. 40. Brașov, Joi 20 Februarie (5 Martie). 1903.

Șansele acțiunei de reforme.

Intr'un mod estraordinar opiniunea publică européná se preocupă în momentele de față de proiectul de reforme în Macedonia, ce a fost compus și presentat Porții otomane de cătră Austro-Ungaria și Rusia și pe care Sultanul l'a primit.

Simte lumea, că acest proiect de reforme este precursorul unor evenimente în Peninsula balcanică, ce pot avé o înrîurire puternică asupra constelației generale politice, și dela a căror desfășurare atêrnă póte și pacea europeană. Intre tóte popórele rěsăritene ale continentului nostru, nicĭ unul nu este, care sě urmăréscă cu mai mare atențiune acésta desfășurare, ca poporul român consciu de însemnătatea situațiunei sale geografice și de periculele, ce se pot nasce pentru el în casul unei încurcăturĭ orientale.

Nu mai puțin atent și vigilent față cu cele ce se petrec în Peninsula balcanică ar trebui sě fie și poporul maghiar, pe care îl pot amenința încă și mai marĭ pericule, deși astădĭ supremația sa se adăpostesce sub scutul stindardelor armatei imperiale comune, contra căreia estremii oposanții pórtă acum în dietă și în afară de dietă o campanie vehementă din punctul de vedere al naționalismului și șovinismului dominant.

Mișcarea contrară organisațiunei actuale a armatei și nouelor proiecte pentru înmulțirea contiugentului, se mai motivéză, din partea celor ce au pus'o la cale, și cu provocarea la sěrăcia ce domnesce în țéră și la sarcinele publice, carĭ de mult au ajuns a fi aprópe insuportabile pentru poporațiunea ei.

Cine ar avé curagiul sě nege, că în țéră între massele de popor domnesce în adevěr mare miserie și că nimic n'ar fi mai de dorit, decât a-se pune odată capět urcărei contribuției? Dér óre Kossuthiștii tot așa au vorbit când li-s'a cerut sě voteze decĭ de milióne ca sě se redice clădirĭ pompóse de fudulie națională, cum a fost clădirea parlamentului și alte multe milióne, pentru înființarea de școle de stat prin ținuturĭ nemaghiare, carĭ constitue cel mai mare lux și cea mai mare și nefolositóre risipă de banĭ, fără de nicĭ un prospect de resultat pentru scopul ilicit și imoral al maghiarisării forțate?

Cine n'ar dori sě pótă scăpa poporul de nouele urcărĭ a grelelor sale sarcinĭ publice, dér ceea ce pretind adĭ estremii: armata națională maghiară n'ar face decât a potența aceste sarcinĭ în infinit, deóre-ce Austriacii declară, că ei, în casul unei separărĭ a părții ungare din armată, nu vor mai contribui nimic din parte-le pentru acésta parte.

Nicĭ sforțările opositiei maghiare de a împiedeca votarea proiectelor militare nu vor duce la vre-un scop, nu vor contribui la scutirea cetățenilor de noua contribuție, pe câtă vreme totul atêrnă în acésta privință dela mersul politicei și a constelației esterióre și dela modul cum se vor resolva orĭ nu se vor resolva cestiunĭ ca aceea a reformelor în Macedonia. De geaba sunt tóte sforțările, căcĭ în fond nu se va puté aduce nicĭ o ușurare contribuabililor păn' ce tóte statele vor fi înarmate până în dinții și neîncrederea va domnì între ele.

Intrebarea cea mare a ḑilei este: Ce se va alege de reformele puse Sultanului pe inimă de monarchia nóstră și de Rusia? Și ce va fi décă nu se va alege nimic de ele?

Érăși se dă dela Petersburg lozinca liberării Slavilor, însě de astădată se adauge: pe cale pacĭnică și fără věrsare de sânge. Cum și până câud pe cale pacĭnică?

Décă Turcia ar voi serios sě realiseze programul de reforme austro-rusesc, tóte ar fi bine. Dér nimenĭ aprópe nu se mai găsesce, care sě crédă, că Sultanul a părăsit de astădată tóte cugetele sale reservate.

Ceea-ce susțin Bulgarii și Sêrbii liberĭ — carĭ, din punctul de vedere al intereselor lor naționale, găsesc nesuficiente reformele propuse—cumcă lipsesce puterilor garanția, că Turcia va și duce în împlinire reformele propuse, este și părerea diplomaților versațĭ în ale politicei orientale.

Aceștia la întrebările, ce li-se adresézǎ, rěspund în genere, că tótă acțiunea de reforme o consideră ca o încercare modestă, fără șanse de reușită. Causa este îndărătnicia turcéscă. Marile puterĭ nu vor puté isbuti față cu acésta, decât fiind gata a esecuta în cele din urmă ele însěle reformele, prin desfășurare de forțe militare proprie.

Propunerile de reforme, ḑice „Morning Post“, nu pot fi considerate decât numai că o ast-fel de încercare, deși Pórta s'a grăbit a-le primi, și de fapt ele nu sunt decât inaugurarea campaniei și o analogie a memoriului dela Berlin, care a fost la timpul sěu prevestitorul redeschiderei cestiunei orientale.

Manifestație inaintea palatului din Buda. Opositia kossuthistă mișcă tóte pietrile, ca sě nu adórmă acțiunea, ce a pornit'o contra proiectelor militare. Pe ḑiua de Duminecă s'a proiectat *o mare procesiune demonstrativă cu torțe*, care va merge dinaintea palatului regesc din Buda, ca sě manifesteze chiar înaintea palatului contra proiectelor. Majestatea Sa monarchul sosind alaltă-erĭ în Budapesta, manifestanții au ales anume acest moment, ca Majestatea Sa sě audă, — cum scrie „Magyarország“ — că „puterea împěratului austriac a încetat la Laita, unde își ia începutul imperiul regelui maghiar... Vrem sě spunem, că nu tolerăm în patria nóstră amestecul unui stat strěin“... Numita fóie spune, că decĭ de mii de ómenĭ și tótă tinerimea va participa la acéstă manifestație, ca „c'un trup și un suflet sě respingă atacurile austriace“.

„Nu ne trebue“. In ședința de Lunĭ — 2 Martie — a dietei, independistul *Benedek* l. a vorbit aprópe 4 óre contra proiectului militar. El ḑise între altele:

„In Ungaria constituționalismul este numai o ficțiune, o construcție gólă. Străbunii noștri nu s'au aliat cu statul vecin, ci cu domnitorul. Nouě nu ne trebue Austria, ci *numai persóna domnitorului.*“

Lengyel Zoltan: *Nicĭ aceea nu ne trebue!*

Presidentul chémă la ordine pe Zoltan, ér Benedek negenat își continuă discursul spunênd, că „națiunea nu póte sě uite ușor, nu pot fi șterse din memoria ei ranele dureróse, ce i-au făcut. Suferințele nu pot fi șterse, decât prin fapte de binefacere“.... In continuarea vorbirei spune, că în limbagiul poporului, nu se găsesce nicăirĭ cuvêntul „rege“, ci numai „împěrat“.

Lengyel Z.: Pasere împărătéscă! *Gabányi* M: Franselă împěrătéscă (Császár szemlye, Kaisersemmel).

Probleme economice.

(Reuniunĭ de credit și economii. Societățĭ cooperative de producțiune și desfacere.)

— Urmare —

2. *Casul Gridului.* Comuna Grid — comit. Făgăraș, locuită numai de Românĭ neaoșĭ, din carĭ $^2/_3$ foștĭ boierĭ și $^1/_3$ foștĭ iobagĭ, a ajuns adĭ acolo încât esistența și viitorul ei este cu totul amenințat, a ajuns înaintea întrebărei de a fi, orĭ de a nu mai fi!?

Deși Gridanii, și în special boierii din Grid, nicĭ-odată nu s'au bucurat de un renume bun între Românĭ, în cele sociale, politice, culturale și economice, ba treceau drept esemplu de ómenĭ scăpătațĭ și degenerațĭ și mai tot-déuna ei au dat aluatul móle pentru maghiarisare și maghiarism,

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Istoria unei crime.

De **Maxim Gorki.**

(7) (Fine)

In colțul cârciumei, lângă ușă, ședea un țéran měrunțel cu nas ascuțit ca ciocul unei paserĭ și cu ochĭ surĭ întępătorĭ. Acesta se sculà, se apropià de tejghea și se uità celor doi tovarășĭ țintă în ochĭ.

„Ce este?“ întrebà cârciumariul.

„Nimica“, rěspunse țěranul cu glas răgușit. „Gândiam, póte vor fi nisce cunoscuțĭ“...

„Sě ședem o țîră și sě ne încălḑim“, ḑise Salakin, îndepărtându-se de tejghea și trăgênd pe Ionel de mânecă. Amêndoi se děduseră la o parte și se aședară la o masă; țěranul cu nasul ca ciocul de pasere rěmase în picióre lângă tejghea și ḑise ceva încet cătră cârciumar.

„Hai sě plecăm“, ḑise Ionel cătră Salakin.

„Aștéptă“ rěspunse Salakin cu voce înaltă.

Ionel se uita la prietenul sěu cu ciudă și dedea mereu din cap. El era de părere, că e lucru primejdios și nepotrivit, de a vorbi acum tare în fața strěinilor.

„Mai tórnă câte un pahar“, ḑise Salakin.

Ușa cârciumei se deschise scârțăind și mai întrară doi ómenĭ: unul bětrân cu barbă mare căruntă și unul mai tînĕr cu pieptul lat și capul mare; acesta era îmbrăcat cu o blană.

„Dea Dumneḑeu bine!“ ḑise bětrânul.

„Bine-ațĭ venit!“ rěspunse cârciumariul uitându-se spre Salakin.

„Al cui e calul?“ întrebà cel cu pieptul lat, arătând cu capul spre ușă.

„A ómenilor ăstora!“ ḑise țěranul cel cu nasul ascuțit, arătând cu degetul spre Salakin.

„Da, e al nostru“, confirmà Salakin.

Ionel asculta și inima i se strînse de emoțiune. I-se părea, că toțĭ ăștia vorbesc așa de ciudat, așa de simplu, ca și cum ar sci totul, ca și cum nu s'ar mira de nimica și ar aștepta numai sě se întêmple ceva.

„Sě eșim d'aicĭ!“ șoptì el tovarășului sěu.

„Dér voi cine sunteți? întrebà cel cu pieptul lat, întorcêndu-se spre Salakin.

„Noi?... Noi suntem măcelarĭ...“ rěspunse Salakin, „facem negoț cu carne“.

„Aud?... Ce va sě ḑică asta?“ ḑise Ionel iritat, dér încet.

Cu tóte acestea toțĭ cei patru țěranĭ auḑiră întrebarea, toțĭ își întórseră privirile spre Ionel și se uitau la el curioșĭ. Salakin se uita la ei liniștit, numai buzele, pe carĭ le ținé apăsate una peste alta, îi tremurau, Ionel însě își aplecase capul pe masă și simția, că i-se opresce respirația. Tăcerea penibilă îl apăsa greu și ținù mult.

„Așa? Va sě ḑică de aceea e partea dinainte a saniei plină de sânge“, ḑise cel cu umerile late.

„Ce ḑicĭ?“ întrebà Salakin obrasnic.

„Eu“, adăogà cel cu barba albă, „eu n'am vědut sânge — este în adevěr sânge? Eu am vědut, că oiștea (ruda) este négră, și credeam, că sunt negustorĭ de cărbunĭ... Pune-mĭ un pahar de rachiu, Ioane!“

Cârciumarul îi puse un rachiu, apoi se apropià încet, ca un motan sătul, de ușă. Țěranul cu nasul ascuțit așteptà, până ajunse la colțul, unde ședea el, apoi se sculà și eșì și el.

„Acuma“, ḑise Salakin sculându-se „sě plecăm, Ionel! Unde-i cârciumarul? Plata...“

„Vine îndată“, ḑise cel cu umerii lațĭ, întorcêndu-se de cătră Salakin și rěsucindu-și o țigară. Ionel se sculà și el, dér se lăsà din nou pe scaun, piciórele îi amorțise și nu aveau putere sě-l țină. Se uita hăbăucit la tovarășul sěu și věḑênd, că buzele lui Salakin tremurau. scóse un gemet dureros, de frică.

Cârciumarul se întórse singur. Tot așa de încet și liniștit, precum eșise, întrà érăși după tejghea, se rězimà în cóte și ḑise cătră cel cu blana: „S'a schimbat vremea... e mai cald“.

„Vine primăvara“.

„Ei, acu sě plecăm și noi“, ḑise Salakin încet, ducêndu-se la tejghea. „Plata!...“

„Aștéptă o țîră!“ rěspunse cârciumarul zimbind alene.

ér în timpurile vechĭ și nouĕ ei tot-déuna au votat în corpore pe candidații Maghiarilor, între alții pe faimosul advocat Benedek Gyula din Făgăraș *neam din neamul lor și sânge din sângele lor*, totuși ei erau Românĭ.

Din causa drepturilor lor politice și privilegiilor de carĭ se bucurau nemeșii și boierii pe timpurĭ, ei au fost susținuțĭ de Românĭ, mulțĭ tinerĭ de ai lor au fost ajutorațĭ pe la școle de cătră Consistoriĭ și la studii înalte. Au fost ajutorațĭ pentru progresul némului românesc, dér în urmă mai toțĭ au trecut în taberele strĕine, renegându-și némul și obîrșia. In timpurile din urmă ei au fost cei dintâiu, carĭ au cerut *școlă de stat ungurésca*, peste capetele preoților lor, a inteligenței din comitat și a consistorielor diecesane, spre marea ocară a întregului comitat și spre rușinea Românilor.

Totuși după anul 1848, când am avut povĕțuitorĭ energicĭ, carĭ sĕ-i țină în córdă cu o mână de fer, — cum era rĕposatul fost notar și apoi preot D. Urdea — ei au progresat binișor pe tóte terenurile și erau pe drum de a deveni bunĭ Românĭ și ómenĭ de parolă, ca și bunĭ muncitorĭ agricolĭ, mai cu sémă că după ridicarea iobăgiei, mulțĭ boierĭ s'au căsĕtorit cu fete de iobagiu și au căpĕtat frumóse moșióre, mai marĭ decât cele vechĭ boerescĭ ale lor, și au învĕțat binișor și munca câmpului.

D-l cav. I. Pușcariu însĕ ne spune, că Gridanii au purtat procese de decimĭ de anĭ prin secol. XV și XVI pentru apĕrarea pămênturilor și a libertăților lor, și d-sa ni-i presintă sub culorĭ cu totul alte de *patriotism* și *abnegațiune de sine*. Fie fost și așa.

Adĭ Gridul are 2 preoțĭ, ambii din localitate, unul gr.-catolic absolvent de gimnasiu și de teologie și celălalt gr.-oriental, are 2 învĕțătorĭ de stat, la școla maghiară, și este ajuns în marginea prăpăstiei din cause interne și esterne, și conducĕtorii sĕi s'au prea assimilat perfect vederilor și vițiilor obștei. In adevĕr Gridul a fost bântuit câțiva anĭ de marĭ calamităților. In doi anĭ consecutivĭ le-a nimicit grindina întréga recoltă, apoi un incendiu provenit de la mașina de treer, i-a nimicit pentru a treia óră întréga recoltă dimpreună cu nemestiile economice și multe case. Mai mare rĕu li-a făcut și mai mult a ruinat însĕ beutura și rachiul.

In nevoile și strîmtorarea lor estremă, locuitorii ajunșĭ în miserie au recurs în massă la banca *„Furnica“* din Făgăraș, unii pentru a-și reface nemestiile distruse de incendiu, alții pentru a-și cumpĕra bucate pentru hrană și pentru sĕmănat și nutreț pentru vite, și cei mai mulțĭ, urmând alțĭ anĭ rĕi la mijloc, ómenii nu au putut achita datoriile contractate nicĭ camete nicĭ capital și sunt urmăriți și deposedați cu duimul din avutul lor. Astădĭ Gridul este pe punctul de a dispare cu totul din seria satelor românescĭ. Aprópe nu este dĭ în care sĕ nu cetim câte-o publicațiune de punerea în vêndare a averei vre-unui gridan, tóte cerute și urmărite de banca „Furnica“.

(Va urma.)

Acțiunea kossuthiștilor
contra proiectelor militare.

Partidul kossuthist a organisat în întréga țĕră o mare acțiune contra proiectelor militare. Duminecă s'au ținut numĕróse meetingurĭ de protestare contra proiectelor și seria acestor meetingurĭ va fi, după tóte semnele, fórte lungă. Din orașele Hatvan și Careii-marĭ vor merge deputațiunĭ monstre la Budapesta, ca sĕ predea dietei protestele „cetățenilor“.

Clubul partidului kosuthist din *Aiud* adresĕză în colónele lui „Független Magyarország“ un apel cătră toțĭ kossuthiștii din țĕră, învitându-i sĕ se ridice cu toții spre a protesta și a cere prin adrese cătră dietă: ca regimentele recrutate în Ungaria sĕ depună jurămênt pe constituția ungară; ele sĕ aibă ofițerĭ maghiarĭ; limba de comandă sĕ fie maghiară; toțĭ deputații sĕ fie provocațĭ a nu vota proiectele militare etc.

Comitatul *Györ* a trimis dietei o adresă iscălită de vice-șpanul *Goda* Bela, în care cere retragerea proiectelor militare. Asemenea a făcut și comitatul *Albei-inferióre*, care a luat posiție pentru întroducerea limbei de comandă maghiară în armată.

„Democrații“ din *Budapesta* au ținut Duminecă un mare meeting de protestare, presidat de social-democratul Vazsonyi. Intre alții a vorbit deputatul *Eötvös* Carol. El a atacat guvernul unguresc și austriac in aplausele asistenților. A dis, că inimicii națiunei maghiare se află în Ungaria și în Austria. In Ungaria se află printre miniștri lași, printre majoritatea umilitóre. Timpurile de adĭ le-a asĕmĕnat cu cele din 1848, cu deosebirea însĕ, că atuncĭ țĕra avea în fruntea ei bărbați, adĭ însĕ n'are.

Și în *Clușiŭ* s'a ținut un meeting în care s'a cerut luarea de la ordinea dilei a proiectelor militare.

Agitațiunea contra proiectelor și pentru pretensiunile maghiare, o susține dilnic și pressa kossuthistă, care scrie în ton estrem de aspru și violent contra armatei, contra proiectelor și chiar contra dinastiei. Diarele kossuthiste someză guvernul sĕ lămurésca cestiunea. „Aicĭ e regele — scrie „Egyetértés“. — Sĕ vorbéscă franc cu el, bărbătesce. Orĭ-ce fel de rĕspuns va primi, sĕ-l facă cunoscut națiunei. Vrem sĕ scim cum stăm cu constituția și cu părerea și voința regelui“.

Problema macedoneană.

Profesorul V. *Jagicĭ*, consilier de curte și membru în casa seniorilor din Austria, publică sub titlul de mai sus în „N. Fr. Pr.“ un studiu, din care estragem următórele:

Fiind organisația bisericéscă de o însemnătate capitală pentru viéța națională a popórelor, cu deosebire în Orient, gruparea național-bisericéscă a tuturor Bulgarilor întrupată în Exarch, formă chiar de la început un imbold cu atât mai puternic pentru tendințele spre unire politică, cu cât însașĭ Rusia, după rĕsboiul cel mare cu Turcia în tratatul preliminar din San-Stefano, a vrut sĕ înjghebeze o *Mare Bulgarie*. Congresul din Berlin, adevĕrat, a făcut corecturĭ însemnate acelui tratat preliminar, însĕ Bulgarii se îndulciseră deja cu ideia, de care nu se puteau despărți așa ușor, ca liberatorii lor. Miseria administrației turcescĭ în Macedonia comparată cu situația nouă ce s'a creat în principat, a alimentat încă și mai mult acea idee. Este o dovadă de mare prudență politică din partea Bulgarilor, că după ce s'a întemeiat principatul și s'a unit Ost-Rumelia cu Bulgaria, ei n'au aspirat sĕ permute exarchatul din Constantinopol în Bulgaria. Ei nu și-au greșit socotéla, căcĭ tocmai prin exarchatul din Constantinopol aveau un cârlig în Macedonia. Biserica și școla ajunseră în stăpânirea lor, așa că pentru acele țĕrĭ, cunoscutul dicton se póte întórce așa: *Cuius religio, eius regio.*

Locuitorii de naționalitate grecéscă și cu puține escepțiunĭ și *Românii* și Albanesii creștinĭ rĕmaseră supușĭ patriarchului. Aceștia au menținut limba grecéscă în biserică și școlă, ér Bulgarii prin trecerea lor sub jurisdicțiunea exarchului, pe care îl obținură ca șef al bisericei lor naționale, au întrodus în biserică limba slavă, ér în școlĭ limba națională bulgară.

Câteva esemple: In districtul Seres populația cercurilor Djumaja, Melnik, Nevrokop, Petritsch, Razloga tótă este supusă exarchului, numai orașul Seres face escepție, unde dominéză limba grécă și care este supus patriachului; dér chiar și în cercul Seres, pe lângă satele grecescĭ supuse patriarchului, sunt unele sate bulgărescĭ orĭ mixte carĭ și ele sunt supuse patriachului grec. Acésta probabil este a se atribui influenței orașului Seres. In districtul *Salonic*, unde în diferitele cercurĭ sunt și sate grecescĭ, în cercul Cucuș se numeră 39 sate supuse exarchului, cincĭ patriarchului, trei sunt catolice, cincĭ divisate după case și supuse amêndurora. In orașul Cucuș tóte casele sunt supuse exarcului, afară de 28 unite, carĭ sunt supuse papei. Impestrițarea acésta este generală. Jurisdicțiunea exarcului se întinde spre nord până în vilaietul Kossowo, districtul Skoplje, (Uesküb), unde cercurile Skoplje, Kumanowo, Egri-Palanka, Malașevo,Știp, Cocianĭ, Kratowo, Radovicĭ tóte sunt supuse exarcului. Aicĭ este granița jurisdicțiunei exarcatului. Restul cercurilor, precum și districtele Priștina și Ipek recunosc pe patriarchul ca șef bisericesc, cu tóte că și acești locuitorĭ sunt slavĭ (sĕrbĭ.) Ei se plâng însĕ, că trebue sĕ tolereze limba grecéscă în biserică. Numai în timpul din urmă s'a pornit o mișcare întreținută din Serbia și spriginită de Rusia, spre a obține un metropolit propriu sĕrbesc pentru părțile acestea. Patriarchul și exarchul se împotrivesc.

— — — — — — — — — —

In cele trei vilaiete (provincii) vizate de nota celor douĕ puterĭ Salonic, Kossovo și Monastir (Bitolia) sunt și alte naționalităților nu numai Slavĭ, cărora de asemenea trebue sĕ li-se facă dreptate. Inainte de tóte sunt *Grecii*, carĭ ca representanțĭ ai vechei culturĭ locuesc pe cósta mării și în orașe, din care causă sunt mai puțin espușĭ suferințelor. Ei s'ar mișca mai intensiv, décă Grecia n'ar fi avut esperiențe atât de triste în ultimul rĕsboiu cu Turcia. Grecia se aștepta, că la prima ei ciocnire cu Turcia se va rescula jumĕtate Macedonia în spriginul panhelenismului. Faptele au sdrobit ilusiunile Grecilor.

Tot așa s'a exagerat altă-dată importanța *Românilor* din Macedonia, așa numiții *Cuțo-vlahĭ* séu Țințarĭ. Guvernul român nu refusă nicĭ acum ajutorul sĕu la înființarea de *școlĭ române*. Ca element comercial importanța Românilor din Macedonia nu se póte tăgădui, politicesce însĕ au puțiuă Importanță, inteligența lor se contopesce cu Grecii. După datele statistice mai nouĕ, ce-mĭ stau la dispoșiție, numĕrul comunelor curat românescĭ cu puțin întrec cifra de 20, ér în vre-o 100 de sate trăiesc amestecațĭ cu alte naționalităților. In Bitolia posed un gimnasiu întreținut de guvernul român și acolo ei dominéză comerciul“.

SCIRILE DILEI.

— 19 Februarie v.

Contra băncilor naționalităților. Gazetarii de la pressa șovinistă maghiară sunt nervoșĭ. Ei nu vĕd decât primejdii în orĭ-care parte își întorc privirile. La rênd sunt érăși *institutele de credit și economii ale naționalităților*. Fiind-că nu le au la inimă, le însinuă tendențe politice. Așa face, de pildă, și un anumit d-n Cserny Carol în „Budapesti Hirlap“ de la 3 Martie. Publică un articol pe cincĭ colóne în care vré se demonstreze, că băncile națiunilor ar fi o piedecă în calea scopurilor ce urmăresc politicianii șoviniștĭ. Pentru a se paralisa lucrarea lor, propune sĕ se înființeze un institut central, eventual regional din partea statului, orĭ sĕ doteze institutele districtuale cu sume corespundĕtóre, și pentru realisarea ideii, sĕ se petiționeze la guvern și la dietă.

Demonstrația studenților croați. In *Agram* a fost dilele acestea o mare demonstrație anti-maghiară. Studenții croați au protestat contra rĕspunsului, ce s'a dat în cestiunea pactului financiar comisiunei regnicolare ungare. Studenții au pĕtruns prin întrările laterale în curtea universității și au spart pórta clădirii. Polițiștĭ călărĭ și pedeștri au încercat sĕ între, dér studenții li-s'au opus. Studenții au votat o moțiune în care protestéză contra Maghiarilor și pentru independența financiară a Croației.

Banffy despre educația fetelor. In „studiile“ sale „politice naționaliste“, baronul Banffy a ajuns până la cestiunea educației fetelor. El combate viu institutele de învĕțămênt conduse de călugărițe fiind-că în acestea nu s'ar preda în „spirit național“ maghiar. Aicĭ zace causa pentru-care „gândirea națională nu se póte mișca“. — „Alkotmany“ luând notă despre articolul lui Banffy dice, că el și acum își închipuesce, că e fișpan în Solnoc-Dobâca și că póte face pe basibozucul.

„N'avem timp de așteptat!“ rĕspunse Salakin încet, cu ochii în pămênt.

„Ți-am spus sĕ mai aștepți!“ repetă cârciumarul.

„Ce sĕ mai aștept?“

„Am trimis, sĕ vină primariul“.

Ionel sări în sus, dér imediat se lăsă érăși pe scaun.

„N'am trebuință de primariul vostru“ rĕspunse Salakin dând din umerĭ și punêndu-și căciula.

„Tu nu vei fi avênd trebuință de primariu, însĕ primariul are trebuință de tine“, replică cârciumariul încet, îndepărtându-se de lângă Salakin. Bĕtrânul și cel cu umerii lațĭ, deveniră atenți la convorbirea celor doi și se apropiară de tejghea.

„Vré sĕ te întrebe, de unde vine, că faceți negoț cu carne și în același timp aveți în sanie sacĭ de cărbunĭ?“

„Aha-a-a!“ esclamă țĕranul apăsat și retrăgêndu-se repede de lângă Salakin.

„Așa stau lucrurile?“ dise cel cu umerii lațĭ. „Ați furat calul?“...

„Nu!“ strigă Ionel cu voce subțire.

Salakin făcù un gest cu mâna, se întórse cătră Ionel și dise cu un surîs strîmb: „Am sfeclit'o. S'a isprăvit!“

Vr'o cincĭ țĕranĭ întrară repede și cu sgomot pe ușa cârciumei. Unul din ei, un bărbat înalt cu pĕrul roșu, avea o bâtă lungă în mână. Ionel se uita la ei cu ochii sgâiți; i-se părea, par-că toți ar fi bețĭ și cârciuma par-că se învîrtia cu dênsul.

„Bună séra băeți!“ dise cel cu bâta. „Acum sĕ spuneți cine sunteți și de unde veniți? Eu sunt primariul satului — voi cine sunteți?“

Salakin se uita obraznic în fața primarului și începù sĕ rîdă. Rîsul lui sĕmĕna însĕ a lătrat de câne. Era galben ca céra...

„Tu rîdĭ?“ întrebă unul din țĕranĭ și începù sĕ-și sufulce mânecile.

„Stai Cornelie!“ dise primarul. „Tóte trebue sĕ se facă cu bună rênduială.“ Acești doi o sĕ-și ia... ér voi sĕ spuneți repede, de unde aveți calul? Asta vréu s'o sciu.

Ionel alunecà de pe scaun greoiŭ și încet la pămênt, ca zăpada, ce se topesce de pe acoperiș, căduù în genunchĭ, își făcù cruce și dise cu glas, ca din mormênt: „Ómenĭ bunĭ! Nu eu am fost! El... noi n'am furat calul... noi am omorît pe negustorul de cărbunĭ! E îngropat în zăpadă... nu departe de aicĭ... Calul însĕ nu l'am... unul a fugit... cu celălalt am venit până aicĭ... așa sĕ-mĭ ajute Dumnedeu!... Tóte acestea nu eu le-am... el a făcut tot!... Celălalt cal a rĕmas undeva... o sĕ vie... N'am vrut noi... el a început... cu ghióga... noi mergeam spre Borissovo... sĕ jefuim vechilul... sĕ punem întâiu foc... apoi sĕ furăm... calul însĕ nu l'am furat... la tóte numai ăsta-i de vină!“

„S'a isprăvit!“ strigà Salakin tare, își luà căciula din cap și o aruncà la piciórele ómenilor, carĭ steteau nemișcațĭ, ca un zid înaintea lui.

Ionel tăcù, își plecà capul în pept, brațele îi atîrnau în jos și se muia, de par'că era sĕ se topéscă.

Țĕranii steteau tăcuți și încruntațĭ... în sfîrșit oftà unul din ei — cel cu nasul ca ciocul de pasĕre, și dise cu glas rĕgușit: O,... blăstĕmaților!“

— — — — — — — — — —

Cei doi fură duși apoi înaintea judecății și fură osîndiți: Ionel la șése anĭ, Salakin la opt anĭ muncă silnică.

Oniță.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Din Blaşiŭ. Am arătat în câte-va rêndurĭ succesele raportate în Blaşiŭ pe contul românismului. „Emke“ a înfiinţat acolo şi şcólă şi bibliotecă, majoritatea în consiliul comunal a fost smulsă din mânile Românilor din causa nepăsarei acestora. Acuma cetim, că s'a înfiinţat acolo cu cu ḑiua de 1 Martie o sucursală a institutului de credit „Ipar és gazdasági hitelszövetkezet“, la care, după cum raportéză cu bucurie foile maghiare, s'au înscris aprópe 200 de acţionarĭ, fără deosebire de naţionalitate.

Impărţire de porumb la cei lipsiţĭ. Fişpanul *Désy* Zoltan al comitatului Solnoc-Dobâca a ţinut licitaţie în ḑiua de 22 Februarie pentru darea în anteprisă a porumbului (mălaiŭ), ce se va distribui parte gratis, parte cu preţurĭ reduse la locuitorii lipsiţĭ, carĭ au suferit de inundaţii anul trecut. Preţurile cele mai avantagióse le-a oferit firma Schwarz-Fraţii din T.-Mureşului, cu care s'a şi încheiat contractul. Se vor furnisa 100—150 de vagóne, şi anume cel gratuit se va împărţi în Martie şi Aprilie, ér cel cu preţul redus în lunile Martie—Iunie. Primul transport s'a şi comandat şi se va distribui la reşedinţele administrative de cerc peste 5—6 ḑile.

Douĕ comune blocate. In comunele Cavaşd şi Cociuba (Bihor) tâlhăriile şi hoţiile sunt la ordinea ḑilei. Nisce agitatorĭ socialiştĭ aţiţă poporul spunênd, că „proprietatea este furt“. Ei provócă poporul sĕ împusce antistia comunală. Fisolgăbirĕul a pus cele douĕ comune în stare de asediu şi a cerut înmulţirea gendarmeriei. Séra nu e permis sĕ umble pe stradă, de cât aceia, carĭ umblă cu felinar şi au îngăduinţă specială. Tóte petrecerile şi adunările sunt interḑise.

Bancnotele vechĭ de 10 florinĭ. Am amintit deja, că bancnotele de 10 florinĭ au perdut valórea lor cu data de 28 Februarie a. c. După acésta dată nu se mai pot face plăţĭ cu aceste bancnote nicĭ chiar la cassieriile statului, numai Banca austro-ungară (şi sucursalele ei) le mai primesce pe lângă petiţie, până la 31 Martie. De la 31 Martie încolo apoi nu mai au valóre.

Emigranţĭ spoveditĭ. Din *Ocna Sibiiului* se scrie, că ḑilele trecute au plecat de acolo mulţime de ţĕranĭ spre America. Inainte de plecare, ca şi când s'ar pregăti de mórte, ei s'au spovedit şi cuminecat. Era mişcător a vedé despărţirea durerósă a bărbaţilor de soţiile şi copiiĭ lor, de rudenii şi cunoscuţĭ. Emigranţii cântau cântărĭ jalnice, mergênd spre gară, şi îşĭ făceau cruce. E dureros, că pe cum se aude, mulţĭ le vor urma încă.

Un pretendent la moştenirea tronului sêrbesc. „Allgemeine Zeitung“ află din Constantinopol, că s'a ridicat ca pretendent la succesiunea tronului Serbiei, un tînĕr în vîrstă de patru-spre-ḑece anĭ, anume Milan, fiul natural al rĕposatului ex-rege Milan şi al fiicei architectului sultanului, Iohannidi Effendi, anume Artemisia, care s'a căsĕtorit mai târḑiu cu cunoscutul diplomat sêrb *Christicĭ*. Băiatului i-se ḑice *alteţă* şi i-se dă o educaţie potrivită cu viitorul sĕu destin. Mama sa păstréză câte-va scrisorĭ ale lui Milan, prin carĭ se dovedesce paternitatea. Artemisia ḑice, că a înapoiat cea mai mare parte din scrisorĭ. Dómna Christicĭ susţine dreptul fiului sĕu d'a deveni eventual prinţ moştenitor al Serbiei.

Espulsarea din Dresda a unui amant al principesei Luisa. O depeşă din Dresda spune, că dentistul american Bryan, fostul adorator al principesei Luisa, a plecat din Dresda, pentru tot-déuna. El a fost espulsat, deóre-ce, din documentele procesului de divorţ al principesei, au resultat relaţiunile lui cu dênsa. Bryan era dentist al Curţei. — Principesa Luisa ar fi sosit deja la Lindau, pe malul lacului de Constanţa, unde se va întêlni cu mamă-sa.

Catastrofă climaterică în Anglia. Un teribil uragan a bântuit în Anglia şi a pricinuit o pagubă de 240 milióne de francĭ. Inecările de vapóre au fost fórte numĕróse. Cu deosebire, Irlanda a fost devastată. Domnesce acolo panică. O telegramă din Liverpool anunţă, că 30 de vapóre s'au înecat séu s'au înămolit. Nu se cunósce până acum numĕrul victimelor, care trebue sĕ fie enorm. Telefónele şi telegrafele au fost distruse. Căilor ferate li-s'au pricinuit marĭ stricăciunĭ. In Londra, au căḑut, din causa furtunei, multe case şi multe coperişurĭ şi coşurĭ au fost smulse. La sate s'au prăbuşit clopotniţele. Un tren, aprópe de Ulverston, a fost rĕsturnat; 32 de călĕtorĭ au fost răniţĭ. Aprópe de Dublin un mal a distrus în căḑere mai multe case; toţĭ locuitorii au murit. Multe persóne au fost ucise de coperişurile, stâlpii de telegraf şi parii carĭ s'au prăbuşit. La Holyhead, biserica cea mare a fost prefăcută într'o movilă de ruine.

Om de 122 anĭ. Intr'un sat din Bosnia trăesce un om de cel puţin 122 anĭ cu numele Gligo Toşe Galicĭ. Anul nascerii lui nu se mai găsesce în matriculele bisericei gr.-or. la care aparţine moşnégul. Se scie însĕ, că s'a însurat pentru prima oră în anul 1802 şi atuncĭ era trecut de 20 anĭ. Tatăl sĕu a murit în vêrstă de 80 anĭ, ér mamăsa în vêrstă de 125 anĭ. Moşneagul e sănĕtos, umblă sigur şi iute şi are dinţĭ aşa de bunĭ, că póte róde şi cója cea mai tare de pâne. Memoria lui încă e fórte bună: îşĭ aduce precis aminte de luptele cu Turcii în cursul veacului trecut, ca şi cum luptele acele s'ar fi petrecut erĭ. Bĕtrânul n'a fost nicĭ odată bolnav.

Rest de bere. Cetim în „S. D. T.“: „Am comunicat la timpul sĕu, că este interḑis a se da muşteriilor bere „rest“ (Hansel) şi că birtaşii contravenienţĭ se amendéză. Cu tóte acestea în unele birturĭ ḑilnic se fac contraventii în privinţa acésta, uitându-se mai mult la câştig, decât la cinste. Atragem atenţiunea celor ce frecventéză berăriile, că fie-care muşteriu are dreptul a esamina beutura şi în cas de nevoie a o da spre esaminare autorităţii, ca sĕ pedepséscă pe birtaşul înşelător.“

Rêndurile acestea ale ḑiarului german se refer la birtaşii din Sibiiu. Le-am reprodus însĕ, fiind că am auḑit plângerĭ, că unii chelnerĭ — póte fără scirea antreprenorilor — practică şi aicĭ în *Braşov* meseria necinstită de a da muşteriilor resturĭ de bere.

Cutremur. Din *Chichinda-mare* se vestesce, că într'una din nopţile trecute s'a simţit un cutremur de pământ. Mobilele de prin case se mişcau tare.

Circul Barnum a ars total în Bridgeport (statul Connecticut) la 24 Febr. n. Paguba se calculéză în suma de 750,000 dolarĭ, adecă 3 milióne 750,000 coróne.

Prima reuniune pentru înzestrarea fetelor şi copiilor fondată în anul 1862 în Budapesta. In luna lui Februarie 1903 s'au înscris din nou 1078 partide şi s'au plătit premii de zestre 55.018 cor. 15 b. De la 1 Ianuarie până 28 Februarie 1903 numĕrul partidelor înscrise din nou este 2176, şi suma plătită ca premii pentru înzestrare 107.990 cor. 54 banĭ.

Scirĭ locale.

Amânarea asentării. De la primăria oraşului (magistratul orăşenesc) primim sub Nr. 3477/1903 următórea încunosciinţare oficiósă cu data 27 Febr. a. c. stil nou:

„In urma emisului Excelenţei Sale a Domnului Ministru reg. und. de honvedĭ dto 19 a lunei curente Nr. 5000—VIII. se aduce la cunoscinţa generală, că din causă că camera deputaţilor dietalĭ până acum n'a votat contingentul de recruţĭ pentru anul acesta, *asentarea principală a recruţilor din anul acesta s'a amânat* pe un termin ce se va hotărî mai târḑiŭ“.

La concertul de mâne séră, Joi, pe lângă partia tenorului din oratoriul „Paulus“, d-l I. *Băjenaru* va mai escuta douĕ puncte, acum ulterior stabilite în program, şi anume: 1) Romanţa din opera „Favorita“ de Donizetti şi 2) „Fluturaşul“, de G. Ştefănescu. Musica comunală va cânta uvertura din „Lohengrin“ de R. Wagner.

Serata reuniunei „Crucei-roşie“ din Braşov de mult anunţată, din causa doliului curţii însĕ amânată, s'a ţinut erĭ în sala de la redută, visitată fiind de un fórte numĕros public. Mai întâiŭ s'a dat representaţiunea al căreia punct 1 a fost bine reuşitul joc de şah cu figurĭ vii, aranjat de Reuniunea femeilor israelite şi esecutat de aceleaşĭ dame şi domnĭ, carĭ au debutat cu el prima-óră la balul din urmă al acestei reuniunĭ. Costumele ce representau culórea galbină şi roşie, au fost alese şi frumóse. Partida de galben a câştigat. După acésta d-l Hermann *Zell* a recitat o poesie frumósă germană de Wildenbruch, cu pricepere şi talent, şi a fost mult aplaudat de public. A urmat un drăgălaş balet de fetiţe „Bébé“, care a avut un deosebit succes. In fine s'a representat tabloul cu cântărĭ „Copiiĭ pustei“. Intre cântăreţĭ s'a distins d-ra Selma *Hackmüller*, cunoscută deja publicului ca bună cântăréţă dintr'un concert ce l'a dat aicĭ mai acum doi anĭ. A cântat aria de coloratură din „Ţiganca“ de Donizetti, secerând cele mai viue aplause. După representaţie publicul s'a retras în salele laterale la bufet, unde au servit în chioşcurĭ dame din societate. Serata, care s'a încheiat cu dans, a avut, după-cum aflu un bun succes material în favorul „Crucei roşie“. —*en.*—

Lecţii din limba francesă dă o profesóră diplomată de origine francesă atât din gramatică, cât şi din literatură şi conversaţiune, cu preţul fórte eftin de 1 coróna pe o óră, atât în locuinţa respectivului, cât şi acasă la D-sa. Detailii în Villa Kertsch, la camera Nr. 12.

»Albina«

institut de credit şi economii în Sibiiu.

Raportul consiliului de administraţiune către adunarea generală a acţionarilor din 21 Martie 1903.

— Urmare. —

Dpă acestea vĕ presentăm tabloul comparativ al operaţiunilor principale, precum urméză:

Depunerile: Cu finea anului 1901 erau la institut 8013 depunerĭ în sumă de k. 11.092,300·52 In cursul anului 1902 s'au mai făcut 2186 depunerĭ în sumă de k. 6.158,511·65 In anul 1902 s'au capitalisat interese k, 479,840·14 Decĭ starea totală a fost de 10,199 depunerĭ în sumă de cor. 17.730,652·31 Din acestea s'au ridicat 2,493 depunerĭ în sumă de k, 6.205,005·85 Remânênd starea cu 31 Decemvre 1902 7,706 depunerĭ în sumă de k. 11.525.646.46 cu k. *432,345·94 fil. mai mult* decât în anul precedent.

Escomptul de cambii. Starea portofoliului cu finea anului 1901 era de 19,365 cambii în valóre de k. 7.241.846·40 In decursul anului s'au mai escomptat 58.951 cambii în valóre de k. 21.384,944·16 Starea totală a portofoliului a fost prin urmare de 78.316 cambii în valóre de cor. 28.626,791·56 Din acestea s'au rescumpĕrat în decursul anului 56.249 cambii în valóre de k. 20.717,469·27, rĕmânênd starea portofoliului cu finea anului 1902 de 22,067 cambii în valóre de k 7.909,322·29 faţă de anul precedent *mai mult cu cor. 667,475·89 fil.*

Credit personal ţĕrănesc: Starea lui cu finea anului 1901 era 11,628 obligaţiunĭ în suma de k. 1.695,556·60 In cursul anului s'au mai acordat 2077 obligaţiunĭ în suma de k. 478,600.— Decĭ starea totală a fost 13.705 obligaţiunĭ în suma de k. 2.174,156·60, din carĭ s'au replătit şi achitat 1.444 obligaţiunĭ în suma de cor. 340,984·34 şi au rĕmas cu 31 Decemvre 1902 12,261 obligaţiunĭ în suma de cor. 1.833,172·26 cu k. *137,615·66 fil. mai mult* decât în anul precedent.

Imprumururĭ hipotecare: Imprumuturile de hipotecă au stat la finea anului 1901 din 3,535 oblig. în suma de coróne 5.149,122·01 In anul 1902 s'au mai acordat 496 oblig. în suma de k. 943,400·— A resultat prin urmare un total de 4,031 oblig. în suma de k. 6.092,522·01 In cursul anului s'au achitat 465 oblig. în suma de k. 792.558·89 şi au rĕmas în 31 Decemvre 1902 3.566 oblig. în suma de k. 5.299,963·12, *o crescere de k. 150,841·11 fil.* faţă de anul precedent. Aceste pretensiunĭ sunt asigurate prin hipotecă de un areal preste tot de 107,857 jugăre 916 stânginĭ □ în valóre de k. *20.586,429·52 fil.*

Credite cambiale cu acoperire hipotecară: Starea cu finea anului 1901 a fost de 825 împrumuturĭ în sumă de cor. 1.910.719·— In cursul anului s'au mai acordat 152 împrumuturĭ în sumă de coróne 381,200·— Decĭ starea totală a fost de 977 împrumuturĭ în sumă de k. 2.291,919·— Din acestea s'au replătit 72 împrumuturĭ în sumă de k. 331,497·50 rĕmânênd starea cu 31 Decemvrie 1902 905 împrumuturĭ în sumă de k 1.960,421·50, faţă de anul precedent *o crescere de k. 49,702·50 fil.*

Credite de cont-curent: Starea acestui ram a fost cu finea anului 1901 de k. 1.041,220·86 In cursul anului 1902 s'au mai acordat k. 3.127,389·49, făcêndu-se total de k. 4.168,610·35 Din carĭ s'au restituit k. 3.159,662·24, rĕmânênd cu finea anului 1902 k. 1.008,948·11, mai puţin cu cor. 32,272·75 fil. faţă de anul precedent.

Imprumuturĭ pe efecte publice (lombard): Starea cu 31 Decemvre 1901 a fost de 134 împrumuturĭ de k. 149,002·40 In cursul anului s'au mai dat 29 împrumuturĭ de k. 50,364·— resultând un total de 163 împrumuturĭ de k. 199,366·40 Din carĭ s'au achitat 48 împrumuturĭ de cor. 84,423·40, remânênd la finea anului 1902 115 împrumuturĭ de k. 114,943·— faţă de anul precedent mai puţin cu k 34.059·40 filerĭ.

Scrisurĭ fonciare cu 5%: Cu 31 Decemvre 1901 au fost în circulaţiune în valóre de k. 5.019,500·— In cursul anului s'au mai emis k. 160,000·— A fost decĭ starea totală de k. 5.179,500·— S'au sortat în cursul anului 1902 k. 191,000 — Rĕmân prin urmare cu 31 Decemvre 1902 în circulaţiune k. 4.988,500·— O reducere de k. 31,000·— fil. faţă de anul precedent.

(Va urma).

Literatură.

„Femeia şi familia.“ Fóia beletristică literară, care a început sĕ apară de curênd cu titlul de mai sus în Sibiiu, avênd de redactorĭ responsabilĭ pe d-nii Silvestru *Moldovanu* şi Ioan E. *Prodan*, se presentă într'un esterior frumos şi cu un conţinut variat şi interesant. Numĕrul 3, care a apărut în 1 Martie, are următorul sumar: 1) Scriitorĭ moderni: Anton Cehov, biografie şi o schiţă a autorului rus întitulată „Părăstasul“. 2) Căsĕtoria unui timid, novelă de A. Cim. 3) Inelul lui Horus, poveste din Egiptul antic, de Boleslav Prus. 4) Stelele, poesie de L. 5) Carmen-Sylva despre femeile române. 6) Moritz şi Iuliş. In foileton: Doliul vĕduvei de André Theuriet. Afară de acestea printre articolele mai marĭ sunt intercalate numeróse lucrurĭ hazlii şi varietăţĭ instructive. In fine rubrică pentru gospodăria casei etc. Pe pagina a opta vedem ilustraţii, arătând moda. Revista mai are ca supliment un desemn pentru croit. Abonamentul pe an 10 coróne, pe ½ an 5 cor., pe ¼ an 2·50 cor. Pentru România 14 lei. Un numĕr 50 banĭ. Apare de 2-orĭ pe lună.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 3 Martie. Ministrul-president Coloman Szell rĕspunḑênd în şedinţa de aḑĭ a camerei la interpelaţia lui Csavolszky privitóre la călĕtoria contelui Lamsdorff, a declarat, că principiile reformelor pentru Macedonia s'au stabilit în Viena şi se speră resultat de la ele. Nicĭ Austro-Ungaria, nicĭ Rusia n'ar puté însĕ împedeca pe Turcia de a aplica forţa contra violenţelor. Monarchia urmăresce politica de status quo în Balcanĭ.

Viena, 4 Martie. Schönerer a adresat în Reichsrath o interpelaţie în cestiunea prigonirilor Germanilor din Ungaria.

Berlin, 3 Martie. „Berliner Tagblatt“ primesce din Constantinopol scirea, că ciocnirea bandelor bulgare cu trupele turcescĭ s'a început deja. Autorităţile turcescĭ afirmă că ómenii carĭ fac parte din bande, pórtă uniforme militare.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov,

ura următórele cărţi:

icĭ înşirate este a se mai adauge ostal arĕtat, încă 25 banĭ pentru

Scrierĭ scolare.

Recompensele şi pedepsele în şcóla poporală, studiu pedagogic de *d. Darau*, cu un adaus, 64 pag. format mare. preţul 60 banĭ, sĕ póte procura dela Tipografia A. Mureşianu, precum şi dela autor şi n di librariĭ.

Cântul în şcóla poporală de *Iulin Pop*, învĕţător în Năsĕud. Teoriă, praxă şi cântărĭ. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

Manual catechetic pentru primii anĭ şcolasticĭ, ca îndreptar pentru catecheţĭ, învĕţătorĭ şi părinţĭ, prelucrat de *Basiliu Reţiu*, profesor la seminariul din Blaşiu Preţul 80 b. (cu posta 90 b.)

Gramatica limbei române, pentru şcólele inferióre, prelucrată după sistemul fonetismului modern, de *Ioan Papiu*. Partea I. Etimologia. *Ediţiunea II.* Preţul 50 banĭ.

„Invĕţătură creştinéscă“ séu ***Catechismul mare*** pentru tinerimea greco-cat. *Ediţiunea III.* (1898). Cu binecuvêntarea episcopului de diniórá al Gherlei, Ioan Alexi. Noua edi[illegible] a apărut cu îmbunătăţirĭ şi e tipărită cu ortografia cu semne. Conţine 284 pag., format 8⁰, e legată solid şi costă cor. 1.60 (cu posta cor. 1.80).

Indreptar teoretic şi practic pentru **învĕţământul intuitiv** în folosul elevilor pregarandialĭ, a învĕţătorilor şi a altor ómenĭ pe şcólă de V. Gr. *Borgovan* prof. de pedagogie. Ediţiunea III. Preţul 2 cor. 40 banĭ (+ 10 b. p.)

Oral general pentru şcóla română cu 6 clase şi cu un singur învĕţător de Georgiu Magyar. Preţul 80 b. (+ 10 b. p.

Scriptologia, séu modul de a învĕţa ostitul scriind. Indreptariu pentru învĕţătorĭ la tractarea Abecedarului de Basiliu *Reţiu* prof. preparandial pens. Preţul cor. 2)+ 10 b. p.)

Curs practic de limba maghiară pentru şcólele popor. rom. întocmit pe basa noului plan ministerial de învĕţ. de Ioan *Dariu* cu concursul mai multor bărbaţĭ de şcólă. Partea I. pentru anul I-iu şi al II-lea de scólă. Preţul 32 banĭ (+ 10 b. p.)

Aritmetică pentru şcólele popor ale de F. E. Lutrz. Tradusă de un învĕţător după a 9 ediţie germână. Anul I şi II. de şcólă. Numerii 110, – 10 – 20 şi 20—100. Preţul 40 b. plus 5 b. porto.

Cursul pieţei Braşov.

Din 4 Martie n. 1903.

Bancnot rom. Cump.		18.80	Vênd.	18.84
Argint român.	„	18.60	„	18.76
Napoleond'orĭ.	„	18.90	„	18.94
Galbenĭ	„	11.20	„	11.30
Mărcĭ germane	„	116.90	„	117.20
Scris fonc. Albina	5%	101.—	„	102·—
Lire turcescĭ	„	21.40	„	—.—
Ruble Rusescĭ	„	—.—	„	—.—

Fie-care scie, că

Semînţele impregnate de napĭ a le lui

MAUTHNER

pentru nutreţ, dau cele mai bune **róde**, de asemenea că

Semînţele pentru grădinĭ de bucătărie,

furnisează cele mai frumóse

Zarzavaturĭ,

şi din semînţele de florĭ

ale lui **Mauthner ies cele mai frumóse florĭ.**

Cu un cuvênt **semînţele** lui **Mauthner** sunt cele **mai bune. depositele** cele mai **marĭ** şi preţurile **de tot ieftine.** 865,4—48.

Spirt denaturat

din fabrica de spirt a firmei **Friedrich Czell şi fiiĭ**, care **are escelentă putere de iluminat** şi e fórte **cu spor,** se capĕtă cu preţul dilei în **depositul de ape minerale la**

Wilhelm Dresnandt,

10—12 **Strada Vămei Nr. 23.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 3 Martie n. 1903

Renta ung. de aur 4%	121 10
Renta de coróne ung. 4%	99 55
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	92.95
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	99.70
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.15
Bonurĭ rurale ungare 3½%	93.95
Bonurĭ rurale croate-slavone	99.25
Impr. ung. cu premii	200 —
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	159.—
Renta de hârtie austr.	100.55
Renta de argint austr.	100.55
Renta de aur austr.	121 10
Rente austr. 4% de coróne	101.15
Losurĭ din 1860.	151.25
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15.74
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	743.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	686 25
Napoleondorĭ	19.09
Mărcĭ imperiale germane	117.07½
London vista	240.20
Paris vista	95.55
Note italiene	95.45

Croitorie bărbătéscă modernă.

Am onórea a aduce la cunoscinţa On. public, că

atelierul meu de croitorie bărbătéscă esecută

tot-felul de haine bărbătescĭ

după cerinţele On. public şi după ultimeie mode.

Tot-odată aduc la cunoscinţă, că **mi-a sosit un transport mare de stofe englezescĭ moderne,** aşa, că se póte esecuta **orĭ şi ce fel de costume fine**, pe lângă **preţurile cele mai convenabile.**

Rog pe On. public a mĕ onora şi în viitor cu comandele asigurându-l de esecutare solidă şi serviciu prompt.

Cu tótă stima

George Bucă

croitor,

Strada Orfanilor nr. 7.

(869,1—6)

Fondată 1823.

Medalia d'aur Budapesta 1896. Cinci-biserici (Pécs) 1888. Medalia d'argint Viena 1890.

Membru în Juriul Budapesta 1885 şi 1896.

Apropiindu-se

Sesonul de primăvară

recomandăm On. p. t. public **fabricatele nóstre** recunoscute ca **fórte bune** şi renumite în

Stofe moderne pentru bărbaţĭ,

asortiment mare şi desenurile cele mai moderne.

LODEN transilvănean în diferite culorĭ pentru bărbaţĭ şi dame, îmbrăcăminte **fórte durabilă.**

Stofe de uniforme pentru **ofiţerĭ şi amploiaţĭ** după regulament. **Covóre, Cuverturĭ de pat, cai** etc.

Fabricatele nóstre se bucură nu numai în patrie, ci şi în streinătate de **cel mai mare renume.**

Invitând On. public a ne visita în numĕr cât mai mare, semnăm

Cu tótă stima

Wilhelm Scherg & Comp.

fabrica de postavurĭ.

(1—6.)

Medalia d'aur Paris 1900.

Cruce séu stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. **Nu e mijloc secret.**

Vindecă şi înviorĕză **pe lângă garanţie.**

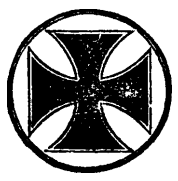

Deosebită atenţiune e a acest aparat vindecă boase da împrejurării, că le vechĭ de 20 anĭ.

Aparatul acesta vindecă şi foloseşte contra: durerilor de cap şi dinţĭ, migrene, neuralgie, impedecarea circulaţiunei sângelui, anemie, ameţelĭ, ţiuiturĭ de ureche, bătaie de inimă, sgârciurĭ de inimă, asmă, auţul greu, sgârciurĭ de stomac, lipsa poftei de mâncare, receală la mânĭ şi la picióre, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insômnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui şi multor altor bóle, carĭ la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — *În cancelaria mea se află atestate încurse din tóte părţile lumii, carĭ preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi orĭ-cine póte examina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 dile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orĭce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sĕ se confunde cu aparatul „Volta“, de óre-ce „Ciasul-Volta“* atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit*, fiind nefolositor, pe când **aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat** Deja **ieftinătatea crucei male electro-magnetice o recomandă indeosebi.**

Preţul aparatului mare e 6 cor. folosibil la morbărĭ, carĭ nu sunt mai vechĭ de 15 anĭ.

Preţul aparatului mic e 4 cor. folosibil la copii şi femei de constituţie fórte slabă.

Expediţie din centru şi locul de vêndare pentru ţĕră şi streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A E. colţul strada Kálmán.

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Octob. st. n. 1902.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·20 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 8·13 min. séra.
IV. Tr. acc. la órele 6·45 m. dimin.

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Tren accel. la órele 6·55 m. dim.
III. Trenul mixt la órele 11·40 a. m.
IV. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu:

I. Trenul de pers. la óra 5.19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad la óra 9.18, cu Ciuc) Szereda, la óra 10.46 min. a. m.
II. Trenul mixt la óra 8·50 min. a. m.
III. Trenul de per. la óra 3·15 m. p. m.

Dela Braşov la Zêrnescĭ (gar. Bartolomeiu

I. Trenul mixt la óra 9·2 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 5·26 min. p. m.

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

I. Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim.
II. Trenul mixt la óre 8·50 mim. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·15 min. p. m. (are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Gyimes.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Brasov:

I. Tren accel. la órele 10·4 m. séra.
II. Trenul de persóne la óra 7·50 dim.
III. Tr. accel. peste Cluşiŭ la ó. 2·9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 9·27 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m.
II. Trenul mixt. la óra 9·23 min. p. m.
III. Trenul pers., la óra 5.— m. p. m.
IV. Tren. de pers. la óra 7·55 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).

Dela Kezdi-Oşorheiu la Braşov:

I. Trenul de persóne la óre 8 25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Sereda óra 3·20
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m. (are leg. dela Ciuc-Gyimes la 5.17 dim.)
III. Trenul mixt, la óra 6·50 m. séra (are legătură dela Palanca la 8.54 dim.)

Dela Zêrnescĭ la Braşov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·02 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.

Dela Ciuc-Ghimes la Braşov:

I. Trenul de pers. la óra 8·25 m. dim.
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m.
III. Trenul mixt la óra 6·50 min. séra. (Are legătură cu Tuşnad-Diuc-Gyimes.)

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la librăria şi **Nic. I. Ciurcu** la **Eremias Nepoţii.**

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.

eCluj/Central University Library Cluj